

DE HELLIGE TRE NARRER – Tor Åge Bringsvær

Denne historien har jeg hørt av en gammel sirkusklovn, som jeg kjente en gang. Jeg tror jeg var åtte eller ni år. Jeg husker ikke hvordan vi ble venner, men så lenge sirkuset var i byen, besøkte jeg ham hver eneste dag etter skoletid. Vi pleide å sitte i gresset like utenfor den lille, skjeve, rare vognen hans. Han fortalte meg om alt han hadde opplevd, om spennende reiser til fremmede land, langt borte. Men en dag fortalte han en historie som var annerledes enn de andre.

Jeg husket han smilte, så på meg - lenge - og så sa han: "Dette er en gammel og veldig viktig historie - som vi klovner forteller hverandre, og som vi har lovet å gi videre: Til barna våre - eller til barn som vi skulle ønske vi var fedre til. Den handler om ... noe hendte for nesten to tusen år siden, og når jeg forteller, kommer jeg til å late som om jeg er han som opplevde alt dette. For slik har historien alltid vært fortalt, og slik skal den bestandig fortelles. Lytt nøye. Slik at også du ... en gang ... kan bringe den videre ... til dine egne små klovner."

Og så fortalte han. Det som jeg her har forsøkt å skrive ned.

Neste dag - da jeg kom fra skolen - var sirkuset reist videre. Jeg så ham aldri igjen.

"Min herre har alltid elsket nattehimmelen. Hvor ofte har han ikke kalt meg til seg. Når han selv ikke fikk sove. Og sammen har vi stått - i et av tårnene - eller på det flate taket over sovekammeret - og han har lært meg å finne De syv og mange andre bilder.

Min herre sier at lysdansen der oppe er en himmelsk bok, skrevet med Guds egen håndskrift.

Jeg glemmer aldri kvelden da vi så Den store stjernen for første gang. Som om tusen regnbuer hadde laget en skinnende knute, et lys ... sterkere enn fullmånen. Jeg har aldri sett min herre så opphisset. Han sa at nå ble det født en mektig fyrste. Et sted i vest. Og at det var Himmelens vilje at vi straks avla denne fyrsten et besøk og viste ham vår respekt.

Så vi dro.

Samme natt.

Et stort og staselig følge.

Min herre er gammel. Å ri en kamel i flere dager er ikke lenger det han setter mest pris på. Men hele tiden prøvde jeg å muntre ham opp. Det er min oppgave her i livet. Min herre er konge. Og jeg er hans narr. Jeg får ham til å tenke på andre ting. Jeg lindrer. Jeg får ham til å le.

Vi var ikke de eneste som hadde sett stjernen - og som fulgte den. Snart møtte vi også andre som skulle samme vei. Som hadde samme ærend. Da vi nådde jødernes land var vi tre konger som reiste i følge. En karavane med mange hundre tjenere og soldater, foruten hester, hunder, kameler og elefanter...

Hva hadde vi ventet å finne? Vi hadde ventet å finne en fyrste enda mektigere enn noen av de tre vi red sammen med. Vi hadde ventet å finne en Kongenes konge og en hersker uten like. Men vi fant en stall, et skur, en liten falleferdig rønne. Vi fant to sultne og slitne ungdommer. Langt hjemmefra. En fattig snekker, hans unge kjæreste - og barnet hun nettopp hadde født.

Det hele gjorde oss forlegne. Vi visste ikke riktig hva vi skulle tro eller mene. Og jeg kunne se at vi også gjorde dem forlegne - de der inne. Men vi hadde reist langt. Og mens resten av følget ventet utenfor gikk de tre kongene - Kaspar, Melchior og Balthazar - inn i den trange stallen.

Gjennom den åpne døren, gjennom sprekker i veggen, kunne vi se at de knelte ned der inne. Og ga barnet gaver: røkelse, myrra - slike gaver som konger og keisere gjerne gir til hverandre.

Jeg forsto ingenting. Jeg var bare en stakkars narr og gjøgler. Det hele virket aldeles meningsløst. Jeg så på de tre som lå på kne. Jeg så på dyrene som flokket seg omkring dem. Jeg så på de fattige foreldrene. Jeg så på barnet, som de hadde lagt i en krybbe. Jeg hørte at det gråt. Moren prøvde å roe den lille. Men guttebarnet var utrøstelig. Som om all verdens sorg og elendighet var lagt på det. Og som om vekten av alt dette var mer enn det ennå kunne make.

Jeg vet ikke hva som gikk av meg. Men plutselig visste jeg at også jeg måtte inn. Jeg og de to andre

gjøglerne. For hver konge hadde sin egen narr. Og nå tok jeg tak i mine yrkesbrødre og trakk dem med meg - inn i stallen. Jeg forstår ikke at jeg torde. For jeg så det lynte i min herres øyne. Men jeg hadde ikke tanke for annet enn barnet - barnet som gråt...

Og vi satte i gang vi tre - vi tre narrer - vi slo hjul og stupte kråke, vi holdt ni baller i luften på en gang, vi hinket omkring og galte som yre haner.

Og snart måtte våre herrer smile. Barnets far begynte også å småle. Og selv barnets mor...skjøv håret vekk fra pannen - takknemlig, med et blick som jeg aldri vil glemme. For nå - litt etter litt holdt gråten opp. Barnet veltet seg over på siden - og så på oss. Det var nyfødt. Likevel hadde det et ansikt så våkent og klart at det kvakk i oss.

Da falt vi på kne. For vi forsto at stedet var hellig. At barnet var hellig. At det var en hellig familie. At kongene heretter ville bli kalt De hellige tre konger. Da knelte også vi - De hellige tre narrer. Og mens vi lå på kne foran krybben, fortsatte vi å skjære de latterligste grimaser. Vi blunket. Vi rynket på nesen. Til alle lo. Til hele stallen klukket av latter. Til barnet glemte sorg og sult og tørst og kulde. Til det så på oss med øyne som strålte slik at selve luften lyste omkring oss.

Siden - nå som jeg forstår mer - pleier jeg å legge til: For la ingen tenke ille om latter. Latter og kjærlighet vil alltid høre sammen. Derfor har det vært min stolthet å kunne si: Dette var min gave... dette var gaven fra De hellige tre narrer: ikke at vi skjenket gull, røkelse eller myrra - men at vi ga barnet glede."

Denne boken er tilegnet alle mine venner og naboer i Hølen - en liten landsby i Akershus - hvor innbyggerne hvert år samles for å feire [HELLIGTREKONGERSDAG](#) og markere at julen er over for denne gang. Vi møter frem på torvet utkledd som hyrder, sauer, kameler og ørkenvandrere. Det store juletreet slukkes - istedet tennes fakler og levende lys. I flokk og følge, med basuner og trompeter - og med en stjernebærer i spissen - vandrer vi så i munter prosesjon omkring i landsbyen vår og avlegger et besøk hos hver av De tre kongene, i deres midlertidige leire på tun og gårdsplasser.

Teksten over er hentet fra billedboken "**De hellige tre narrer,**" illustrert av Hilde Kramer. Utstilling av illustrasjonene fra boken ble vist på Galleri Grafill, Kongens gate 7 i perioden 4-20.oktober 1996.